

Verslag Pensioenexpertisesessie 'De Wet Toekomst Pensioenen en V&A's: nadere duiding voor de (fiscale) praktijk?' 3 juli 2023

Op 3 juli 2023 vond de tweede editie van de ITEM-Montae pensioenexpertisesessies plaats met als onderwerp 'De Wet Toekomst Pensioenen en V&A's: nadere duiding voor de (fiscale) praktijk?'. De sessie werd georganiseerd door het expertisecentrum ITEM in samenwerking met Montae & Partners.

Erik Schouten (pensioenspecialist bij Belastingdienst Grote Ondernemingen, lid van het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen en lid van het Expertisecentrum Pensioenfondsen van de Belastingdienst) sprak op persoonlijke titel over de per 1 juli jl. verschenen V&A's, uitgebracht door het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen (CAP). Erik besprak een 12-tal V&A's ingedeeld in vier categorieën: V&A's over premie (bv. maximale compensatiepremie en -bedrag, voorwaarden overgangsrecht progressieve premies); V&A's over wijzigingen fiscale pensioenkader (bv. wijzigingen fiscale pensioenkader ten gunste van werknemer of uiterste moment vervroegde ingang ouderdomspensioen); V&A's over arbeidsongeschiktheidspensioen (bv. variabele arbeidsongeschiktheids-uitkeringen); en V&A's over partnerpensioen (bv. imputatie op kapitaalbasis opgebouwd partnerpensioen bij overlijden vóór pensioendatum). Hiermee gaf Erik de deelnemers een dwarsdoorsnede van de recent verschenen vraag-en-antwoorden, verschenen via <https://centraalaanspreekpuntpensioenen.belastingdienst.nl/>. Voorts is het aangepaste Staffebesluit inmiddels gepubliceerd: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-18466.html>. Tot slot wees hij op de mogelijkheid om de nieuwe pensioenregeling – op grond van art. 19c Wet LB 1964 – vooraf te laten beoordelen door de Belastingdienst, i.e. in hoeverre de pensioenregeling fiscaal 'zuiver' is en hiermee voldoet aan de fiscale voorwaarden.

De tweede spreker Ton Winkels (Partner – Consultant – Montae & Partners) nam de deelnemers mee in een praktische inkijk hoe werkgevers omgaan met de WTP. Ton besprak de Montae & Partners PensioenBaroMeter en enkele voorbeelden t.a.v. de WTP-impactanalyses. Het eerstgenoemde onderzoek omvat 100 grotere organisaties, d.w.z. werkgevers met ten minste enkele honderden tot enkele

duizenden werknemers in Nederland. Eén van onderdelen van de Barometer geeft inzicht in de kenmerken van de huidige pensioensituatie, bv. DB of DC-regeling, middelloon- of CDC-pensioenregeling, hoogte van pensioenpremie ten opzichte van het pensioengevend loon etc. Voorts besprak Ton de mate waarin organisaties zijn voorbereid op de inwerkingtreding van de WTP. Het blijkt dat de overgrote meerderheid, 70% van de organisaties, aangeeft dat ze in de oriënterende of analysefase zitten, zoals bewustwording door kennissessies of het analyseren van de gevolgen. In het verlangde hiervan lijkt een piek in de verwachte transitiedatum voor de meeste organisaties te liggen tussen 2025 en 2027.

De Pensioenbarometer liet ook zien dat de grootste uitdaging wanneer de pensioenregeling wordt aangepast aan de WTP, volgens de onderzochte organisaties, ziet op (het gebrek aan) de duidelijkheid over de definitieve regelgeving (76%). Daarnaast besprak Ton onderdelen van de Barometer zoals het gebruik van de overgangsregeling en keuze van type bijdrageregeling, de hoogte van de vlakke pensioenpremie, of dekking van het nabestaandenpensioen.

Ter illustratie gaf Ton de deelnemers ook een inkijk in de WTP-impactanalyses. Hierbij werden enkele scenario's geschetst als het gaat om de overgang naar een vlakke premie. Wordt, bijvoorbeeld, de stijgende premiestaffel gehandhaafd op basis van een overgangsregeling en een vlakke premie voor vervangers (geen compensatie nodig) of geldt een vlakke premie voor iedereen en wordt geen gebruik gemaakt van de overgangsmaatregel (compensatie voor bestaande werknemers)? Ook ten aanzien van de vaststelling van de vlakke premie schetste Ton een aantal scenario's en de uitwerking ervan op de bestandsontwikkeling. Tot slot vestigde Ton de aandacht op de scenario's voor een diensttijdafhankelijk partner- en wezenpensioen (op basis van maximaal mogelijk; op basis van kostenneutraal t.o.v. huidige premie; op basis van minimaal gelijke aanspraak t.o.v. huidig verzekerd partner- en wezenpensioen; op basis van totale gelijke aanspraak t.o.v. huidig verzekerd partners- en wezenpensioen).

Over een derde editie van deze pensioenwebinar-reeks zult u tijdig geïnformeerd worden. Hieronder treft u de korte beantwoording van de tijdens de sessie gestelde vragen.

Beantwoording chatvragen

Vrijwillig bijsparen in leeftijdsafhankelijke premieregeling (uhv eerbiedigende werking) mag obv ruimte in art. 38r Wet LB 1964 leeftijdsafhankelijke staffel?

Wanneer een pensioenregeling voldoet aan de voorwaarden van artikel 38r Wet LB 1964, is vrijwillig bijsparen mogelijk op basis van de ruimte in de staffel artikel 38r, lid 1 Wet LB 1964. Hierbij moet worden voldaan aan de voorwaarden van artikel 220e, eerste lid, onderdelen a en b van de Pensioenwet. Zie ook slides 14 t/m 17 uit de presentatie van Erik Schouten.

Bij toepassen overgangsrecht progressieve premie komt de eventtoets te vervallen voor het volledig opgebouwde pensioen in de regeling (wordt gezien als een regeling onder het nieuwe stelsel)?

De eventtoets die van toepassing is op de reeds opgebouwde aanspraken komt alleen te vervallen bij het invaren van bestaande pensioenaanspraken. In de parlementaire behandeling is op verschillende momenten ingegaan op de eventtoets. Bijvoorbeeld in de Nota naar aanleiding van het verslag, kamerstuk 36067, nr. 7, p. 175/176) staat het volgende. Op grond van het algemene fiscale overgangsrecht blijven de huidige fiscale kaders van toepassing op reeds opgebouwde pensioenaanspraken (en kapitalen). Dat betekent dat ook de fiscale eventtoets van toepassing blijft op premievrije gespaarde pensioenkapitalen die zijn opgebouwd met toepassing van onderdeel 6 en bijlage IV of V van het Staffelbesluit. Zou de eventtoets voor deze kapitalen komen te vervallen, dan wordt de fiscale ruimte in die specifieke gevallen verruimd, terwijl voor opgebouwde pensioenen of pensioenkapitalen op basis van eindloon, middelloon of de staffels van bijlage I van het Staffelbesluit wel nog de huidige kaders blijven gelden. Dat zou leiden tot ongewenste verschillen in fiscale behandeling van pensioenopbouw op basis van diverse stelsels.

Het voorgestelde nieuwe fiscale pensioenkader is niet langer gebaseerd op een jaarlijkse opbouwbeperking maar gaat enkel nog uit van een maximale premieinleg per jaar. Het pensioenresultaat dat met die inleg kan worden behaald, is fiscaal niet meer van belang. In het nieuwe stelsel is een eventtoets achteraf dus niet meer nodig.

Als een pensioen(kapitaal) wordt ingevaren in het nieuwe stelsel, dan wordt ook het nieuwe fiscale pensioenkader van toepassing op dat ingevaren pensioen(kapitaal). Voor die ingevaren pensioenen of pensioenkapitalen is het pensioenresultaat dus niet meer van belang. Om die reden kan bij het invaren van een premievrij gespaard pensioenkapitaal een eventuele eventtoets komen te vervallen. De fiscale wetgever gebruikt hierbij de term "omzetten". Als de reeds opgebouwde aanspraken worden omgezet in een nieuwe regeling, dan kan voor het geheel de eventtoets komen te vervallen.

Wat is het effect voor de inkomens boven € 128 810 (t.a.v. nabestaandenpensioen)?

Indien voor inkomens boven de wettelijke aftoppingsgrens van € 128.810 sprake is van een nettopensioenregeling, moet de nabestaandende dekking in die regeling ook binnen de transitieperiode (uiterlijk 1 januari 2028) aangepast worden aan de WTP. Ook voor nettopensioenregelingen geldt onder de WTP dat het nabestaandenpensioen diensttijdonafhankelijk moet zijn. Voor het partnerpensioen tot de wettelijke aftoppingsgrens (brutopensioenregeling) en daarboven (nettopensioenregeling) geldt dus dezelfde systematiek, uiteraard rekening houdend met de nettofactor bij nettopensioenregelingen. Het is daarom raadzaam om voor het nabestaandenpensioen in de nettopensioenregeling een vergelijkbare analyse te doen als voor het nabestaandenpensioen in brutopensioenregelingen, zoals geïllustreerd tijdens het webinar. De uitkomsten zijn daarbij mede afhankelijk van het (bereikbare) aantal deelnemingsjaren voor het nabestaandenpensioen in de huidige nettopensioenregeling en hoeven dus niet per definitie een vergelijkbaar beeld ('bollengrafiek') op te leveren als voor de brutopensioenregeling.

Wellicht niet het onderwerp van vandaag, maar welke consequenties zijn er voor vrijstelling pens.fondsen in Vpb en het Besluit subjectieve vrijstellingen (in internationaal verband)?

Deze vraag ziet inderdaad niet op het onderwerp van het webinar, maar als algemeen antwoord: de Wtp heeft niet beoogd om wijzigingen aan te brengen in de subjectieve vrijstelling van pensioenfondsen in de Vpb of het Besluit subjectieve vrijstellingen in internationaal verband.